

KATIKA MAHAKAMA KUU YA TANZANIA

MASIJALA YA SHINYANGA

RUFAA YA MADAI NA. 17 OF 2022

(Inayotokana na Rufaa ya Madai Na. 19 of 2021 Mahakama ya Willaya Kahama)

RASHID OMARYMRUFANI

VERSUS

THOMAS MUSA.....MRUFANIWA

HUKUMU

21/6 & 29/7/2022

MKWIZU,J:

Rufaa hii inatokana na mkataba wa kukodisha gari kati ya waadawaa. Kumbukumbu zinaonyesha kuwa wadaawa waliingia kwenye makubaliano ya kukodishan gari aina ya Noah yenye Na. za Usajili T907 DHH. Mkataba huo ulikuwa wa miezi mitatu na nusu kuanzia tarehe 2/2/2021 hadi 20/5/2021 kwa gharama ya shilingi milioni moja na laki tano (1500,000/=). Rashidi Omari, mrufani katika rufaa hii akiwa ni mkodishwaji wakati Thomasi Musa, mrufaniwa akiwa ni Mkodishaji.

Ushahidi ulitolewa na Mjibu rufaa hii ambaye alikuwa ni mdai katika mahakama ya mwanzo unaonyesha kuwa madai yaliyopelekwa mahakamai yalikuwa ni kwa ajili ya malipo ya shilingi 2,400,000/= gharama ya kukodisha gari pamoja na kuomba amri ya mahakama ya kumtaka mrufani wa sasa arudishe gari yake. Mrufaniwa alieleza mahakama ya Mwanzo kuwa Mrufani alikodisha gari yake lakini halulipa kiasi kubaliwa na wala hajarudisha gari yake licha ya muda waliokubaliana kumalizika.Mkataba wa ukodishaji ulipokelewa kama kielelezo P1.

Mrufani alijitetea kwa kueleza mahakama kuwa alikodi gari hiyo kwa ajili ya shughuli za usafirishaji na kuwa alilipa sh 1500,000/= kwa ajili ya matengenezo ya gari hilo kwa makubaliano kuwa zingefidiwa kama kodi ya miezi mitatu na nusu. Alisema, hata hivyo hakuweza kulitumia gari hilo baada ya kulichukua kwa kuwa lilikuwa bovu, lilikuwa na madeni hivyo kumgarimu garama nyingine kiasi cha sh. 900,000/=. Alieleza kuwa kielelezo P1 alichotoa mrufaniwa kama mkataba baina yao sio sahihi na kwamba anao mkataba halisi na akaomba muda ili aweze kuuleta mahakamani.

Baada ya kusikiliza pande zote mbili, Mahakama ya mwazo iliona kuwa hakuna ubishi kama mrufani alikodisha gari la mrufaniwa kwa malipo ya shilingi 1500,000/=. Hivyo ilijikita kuangalia kama mrufani alilipa pesa ya kukodisjha gari kama waliyokubaliana,, na kama kuna madai mengine yeyote.

Baada ya uchambuzi wa hoja na ushahidi mahakama ya Mwanzo iliridhika kuwa mkataba, kielelezo P1 kilichotolewa mahakamani hakina hadhi ya mkataba kisheria kwa kuwa kilikuwa na mapungufu mengi. Hata hivyo ilidhidhika kuwa kwa kuwa mdai anasema hakulipwa na mdaiwa anasema alilipa fedha yote kiasi cha shilingi 1500,000/= basi ni wajibu wa mdaiwa anayedai kulipa fedha hizo kuthibitisha hoja yake kisheria. Mahakama katika hili ilifikia maamuzi kuwa mdaiwa ambaye kwa sasa ni mrufani ameshindwa kuthibitisha hoja yake kuwa alifanya malipo ya fedha walizokubaliana katika makataba na malipo mengine aliyodai amefanya kwa ajili ya matengenezo ya gari. Mdaiwa, amabaye sasa ni mrufani aliamriwa kurudisha gari la mdai (mrufaniwa) Pamoja na kulipa fedha za ukodishaji wa gari hilo ambazo ni shilingi 1500,000/=

Mdaiwa hakuridhina na maamuzi hayo, hivyo alikata rufaa kwenda mahakama ya Wilaya ya Kahama kupitia Rufaa Na. 19 ya mwaka 2021 ambayo ilitupiliwa mbali kwa kukosa mashiko. Mrufani anaona anayo haki katika mgogoro huu hivyo amelea tena rufaa yake katika mahakama hii akiwa na sababu kuu nne akilalamikia mahakama ya wilaya ilishindwa kutilia maanani sababu zake za rufaa, kuangalia kuwa katika mahakama ya mwanzo mfufani hakupewa nafasi ya kutoa Ushahidi wa kuonesha kuwa gari bishaniwa ilipelewa gereji kwa ajili ya matengenezo na Kushindwa kuchambua vielelezo i,ii,iii vilivyoonesha kuwa mrufani alitumia fedha katika kutengeneza gari husika.

Wadaawa wote walisikilizwa hapa mahakamani bila kuwa na uwakilishi wa kisheria. Akizungumzia rufaa yake, Mrufani alieleza mahakama hii kuwa mahakama ya mwanzo haikumpa nafasi ya kuleta mashahidi wake na kwamba deni la shilingi 1500,000 analodai mrufaniwa halipo na haelewi sababu kwanini alipishwe kiasi hicho cha fedha.

Kwa upande wake Mrufaniwa alisema walikuwa na makataba wa ukodishaji wa gari ambapo mrufani alipaswa kumlipa sh 1500,000/= ambazo hakulipa. Na kwamba katika mahakama ya mwanzo mrufani aliulizwa kama ana masahhidi na alijibu kuwa hana shahidi na alishindwa pia kuleta vielelezo. Aliiomba mahakama kutupilia mbali rufaa hii.

Nimepitia kwa kina mwenendo wa shauri hili kuanzia lilipoanzia katika mahakama ya Mwanzo hadi kufikia hapa, nimepitia pia sababu za rufaa zilizowasilishwa pamoja na maelezo ya wadaawa wote wawili. Hoja ya msingi ni kama rufaa hii ni ya msingi au la. Nitajibu sababu za mrufani

kwa ujumla, baada ya kujibu hoja yake ya kutopewa nafasi ya kuleta mashahidi aliyoiibua katika mawasilisho yake hapa mahakamani.

Katika maelezo yake hapa mahakamani mrufani anaibua hoja mpya ya kuwa hakupewa nafasi ya kuita mashahidi katika mahakama ya Mwazno. Hii haikuwemo kati ya sababu zake za rufaa na wala haikuwa sehemu ya rufaa yake ya kwanza katika mahakama ya Wilaya. Hata hivyo, naiona kuwa ni hoja ya kisheria naya msingi kwani inagusa haki za asili za wadaawa , haki ya kusikilizwa. Hivyo kwa msingi huo mahakama hii inawajibika kuitazama na kuiamulia kabla ya kuendelea na sababu zingine za rufaa zilizowasilishwa.

Mahakama imepitia mwenendo was shauri katika mahakama ya mwanzo kahama mjini , ni wazi kuwa baada ya kutoa ushahidi wake katika ukurusa wa 14 mrufani aliiambia mahakama kuwa amefika mwisho na kwamba hatakuwa na shahidi mwingine. Mrufaniwa alisema maneno yafuatayo: "***mimi naomba kuishia hapa sintokuwa na shahidi mwingine***"

Nadhani lalamiko lake hili la kunyimwa haki ya kuleta mashahidi halina msingi na linatupiliwa mbali.

Kwa ujumla, na kama niliyoeleza awali, mgogoro huu unajikita kwenye mambo makuu mawili, madai ya gari Aina ya Noa T. 907 DDH na fedha za kukodisha gari shilingi 1500,000/=Ni wazi pia kuwa Ushahidi uliotolewa na Mlalamikaji ambaye kwa sasa ni mrufaniwa ulishindwa kuthibitisha kwa maandishi mkataba wa fedha hizo 1500,000/= nah ii ni baada ya mahakama ya mwanzo kuona mkataba uliotolewa kama kielelezo P1 una mapungufu ya kisheria na haungeweza kutumika

mahakamani. Hata hivyo mahakama ya Mwanzo ilikosea, baada ya kuona makataba wa ukodishaji una mapungufu, ilimtaka mdaiwa ambaye sasa ni mrufani kuthibitisha kuwa alilipa fedha hizo za ukodishaji wa gari au la. Nadhani hapa hakimku alienda kinyume na utaratibu unaokubalika wa uthibitishaji wa mashauri ya madai ambao unamataka mdai au mtu anayelalamikia uwepo wa jambo fulani kulithibitisha mahakamani.

Katika sahuri hili ni mrufaniwa aliyekuwa analalamikia kutokulipwa fedha zake na mrufani. Hivyo alikuwa na jukumu la kuthibitisha uwepo wa mkataba wa malipo hayo na kuwa hayajalipwa. Hili hakulifanya. Hata hivyo wakati akitoa Ushahidi wake kwa kiapo katika ukurasa wa 6 wa mwenendo wa shauri katika mahakama ya mwanzo na ikiwa inasomeka vizuri katika nakala halisi (original records) mlalamikaji (sasa mrufaniwa) aliachana na madai ya fedha na kuomba tu arudishiwe gari lake. Katika mwenendo mrufaniwa alisema kama ifuatavyo:

“Mimi nimemaliza naomba mahakama nipewe gari langu tu pesa nimezisamehe”

Ushahidi huu haukutiliwa maanani na mahakama zote mbili za chini katika maamuzi yao. Kwa kuwa mlalamikaji mwenyewe aliamua kuondoa madai yake ya fedha ni wazi kuwa alikuwa anajua ukweli juu ya madai hayo na hivyo mahakama ilitakiwa iyape uzito maelezo yake mwenyewe ya kukubali na kuomba kuachana na madai ya fedha aliyoyapeleka dhidi ya mrufani.

Hata hivyo, pamoja na kwamba mrufani hakuwa na wajibu wa kuthibitisha aliweza kutoa ufafanuzi mzuri, wa jinsi walivyoingia katika makubalianao yao na kwamba shilingi 1500,000/= walizokubaliana zililipwa kabla ya kukabidhiwa gari ili zitumike katika kulirekebisha na

kwamba muda wa miezi mitatu na siku ishirini walizoandikishana katika makataba ilikuwa ni kwa ajili ya kufidia fedha hizo alizokwisha kuzitoa. Ushahidi huu ni mzito na haukuwa umepingwa kwa namana yoyote ile.

Kwa msingi huo ni wazi madai ya shilingi 1500,000 hayakuweza kuthibitishwa na hivyo mahakama zote mbili za chini zilikosea kumtaka mrufani amlipe mrufaniwa kiasi cha shilingi 1500,000/=. Kwakuwa hakukuwa na ubishi kuhusiana na umiliki wa fgari, basi kwa amri hii mrufani anapaswa kurudisha gari kwa mrufaniwa . Malipo mengine hayakuthibitishwa. Hivyo rufaa hii inakubaliwa kwa kiasi kama ilivyoelezwa hapo juu na kwa garama.

Imetolewa hapa **Shinyanga**, leo **tarehe 29** mwezi wa **Saba** Mwaka **2022**

E.Y MKWIZU
JAJI
 29/7/2022